Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0826U002993

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 30-06-2026

Статус: Наказ про видачу диплома

Реквізити наказу МОН / наказу закладу: Наказ Харківської державної академії фізичної культури № 206 від 14 вересня 2026 року

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Риженко Дар'я Юріївна
2. Daria Ryzhenko

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 017

Назва наукової спеціальності: Фізична культура і спорт

Галузь / галузі знань: освіта

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Фізична культура і спорт

Дата захисту: 26-08-2026

Спеціальність за освітою: Фізична культура і спорт

Місце роботи здобувача: Харківська державна академія фізичної культури

Код за ЄДРПОУ: 02928261

Місцезнаходження: вул. Клочківська, Харків, Харківський р-н., 61058, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство молоді та спорту України

Ідентифікатор ROR:

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 15125

Повне найменування юридичної особи: Харківська державна академія фізичної культури

Код за ЄДРПОУ: 02928261

Місцезнаходження: вул. Клочківська, Харків, Харківський р-н., 61058, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство молоді та спорту України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Харківська державна академія фізичної культури

Код за ЄДРПОУ: 02928261

Місцезнаходження: вул. Клочківська, Харків, Харківський р-н., 61058, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство молоді та спорту України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 77.29.33

Тема дисертації:

1. Технічна підготовка студентської молоді при заняттях гірським туризмом на дистанції «Рятувальні технічні прийоми»

2. Technical training of student youth in mountain tourism on the “rescue technical techniques” course

Реферат/анотація:

1. Мета дослідження: теоретично обґрунтувати, розробити та експериментально перевірити ефективність навчально-тренувальної програми зі спортивного гірського туризму для студентської молоді, спрямованої на підвищення рівня технічної підготовленості спортсменів. Завдання дослідження: 1. Здійснити аналіз та узагальнення науково-методичних джерел щодо особливостей підготовки в спортивному гірському туризмі. 2. Визначити структуру штрафних балів та їх вплив на результативність змагальної діяльності спортсменів у спортивному гірському туризмі. 3. Встановити кореляційні взаємозв’язки між показниками виконання основних технічних елементів спортивного гірського туризму та фізичними якостями спортсменів. 4. Розробити та експериментально обґрунтувати навчально-тренувальну програму зі спортивного гірського туризму з акцентом на вдосконалення технічної підготовленості спортсменів. Об’єкт дослідження – навчально-тренувальний процес підготовки студентської молоді у спортивному гірському туризмі. Предмет дослідження – зміст і структура навчально-тренувальної програми, спрямованої на вдосконалення технічної

підготовленості студентської молоді, які займаються спортивним гірським туризмом. Методи дослідження: теоретичний аналіз та узагальнення даних науково-методичної літератури; аналіз документальних матеріалів (аналіз протоколів технічних результатів); педагогічні методи дослідження; оцінювання рівня фізичної підготовленості спортсменів; психофізіологічні методи дослідження; оцінювання рівня технічної підготовленості спортсменів; методи математичної статистики. Наукова новизна дисертаційної роботи полягає у теоретичному обґрунтуванні та експериментальній перевірці навчально-тренувальної програми технічної підготовки студентської молоді у спортивному гірському туризмі на дистанції «Рятувальні технічні прийоми». Уперше визначено структуру впливу окремих груп технічних помилок на результативність змагальної діяльності спортсменів у спортивному гірському туризмі та встановлено кореляційні взаємозв'язки між показниками технічної підготовленості спортсменів і рівнем розвитку фізичних якостей. Удосконалено підходи до організації технічної підготовки спортсменів шляхом комплексного поєднання технічної, фізичної, тактичної та психологічної підготовки. Подальшого розвитку набули наукові положення щодо побудови багаторічної технічної підготовки студентської молоді у спортивному гірському туризмі. Практичне значення отриманих результатів полягає у можливості використання розробленої та впровадженої навчально-тренувальної програми початкової та базової підготовки зі спортивного гірського туризму у процесі підготовки спортсменів у закладах вищої освіти, спортивних клубах, туристських секціях та інших організаціях, що здійснюють підготовку спортсменів зі спортивного туризму. Основні положення дисертаційного дослідження можуть бути використані для вдосконалення навчально-тренувального процесу спортсменів різного рівня спортивної кваліфікації. Ключові слова: спортивний гірський туризм, технічна підготовленість, фізична підготовленість, студентська молодь, рятувальні технічні прийоми, навчально-тренувальна програма, початкова підготовка, базова підготовка, технічна майстерність, змагальна діяльність.

2. The purpose of the study was to theoretically substantiate, develop, and experimentally verify the effectiveness of a mountain sports tourism training program for university students aimed at improving athletes' technical preparedness. Research objectives: 1. To analyze and generalize scientific and methodological sources concerning the peculiarities of training in mountain sports tourism. 2. To determine the structure of penalty points and their influence on the competitive performance of athletes in mountain sports tourism. 3. To establish correlations between the performance indicators of the main technical elements of mountain sports tourism and the physical qualities of athletes. 4. To develop and experimentally substantiate a training program in mountain sports tourism focused on improving athletes' technical preparedness. Object of the study – the training process of university students engaged in mountain sports tourism. Subject of the study – the content and structure of a training program aimed at improving the technical preparedness of university students engaged in mountain sports tourism. Research methods: theoretical analysis and generalization of scientific and methodological literature; analysis of documentary materials (analysis of technical performance protocols); pedagogical research methods; assessment of athletes' physical preparedness; psychophysiological research methods; assessment of athletes' technical preparedness; methods of mathematical statistics. Scientific novelty of the dissertation lies in the theoretical substantiation and experimental verification of a technical training program for university students engaged in mountain sports tourism on the "Rescue Technical Techniques" course. For the first time, the structure of the influence of different groups of technical errors on athletes' competitive performance in mountain sports tourism was determined, and correlations between indicators of technical preparedness and the level of development of physical qualities were established. Approaches to the organization of technical training were improved through the integrated combination of technical, physical, tactical, and psychological training. Scientific provisions concerning the long-term technical training of university students engaged in mountain sports tourism were further developed. Practical significance of the obtained results lies in the possibility of applying the developed and implemented training program for the initial and basic stages of mountain sports tourism preparation in the training of athletes at higher education institutions, sports clubs, tourism sections, and other organizations involved in sports tourism training. The main provisions of the dissertation may be used to improve the training process of athletes with different levels of sports qualification. Keywords: mountain sports tourism,

physical preparedness, technical preparedness, university students, rescue technical techniques, training program, initial training, basic training, technical mastery, competitive activity.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Нове вирішення актуального наукового завдання

Публікації:

- 1. Риженко Д.Ю., Скалій Т.В. Визначення шляхів підвищення ефективності підготовки спортсменів для виступу на дистанції рятувальні технічні прийоми у гірському туризмі. Фізична культура, спорт та здоров'я нації: збірник наукових праць. Вип. 16 (35). Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2023. С. 99-106. https://doi.org/10.31652/2071-5285-2023-16(35)-99-106
- 2. Григорович А.М., Риженко Д.Ю. Питання забезпечення безпеки при проведенні змагань зі спортивного туризму. Olympicus. № 4. 2024. С. 10-16. https://doi.org/10.24195/olympicus/2024-4.2
- 3. Риженко Д., Григорович А., Мулик К. Аналіз виконання підйому спортсмена закріпленою вірьовкою у практиці гірського туризму. Освіта. Інноватика. Практика, 2025. Том13, No5. С. 46-52. https://doi.org/10.31110/2616-650X-vol13i5-007
- 4. Риженко Д. Ю., Григорович А.М. Аналіз дій суддівської бригади з точки зору забезпечення безпеки проведення змагань зі спортивного гірського туризму. Olympicus. № 2. 2025. С. 99-106. https://doi.org/10.24195/olympicus/2025-2.14
- 5. Риженко Д., Григорович А. Класифікація способів підйому закріпленою вірьовкою у практиці змагань зі спортивного гірського туризму. Освіта. Інноватика. Практика, 2025. Том 13, No 10. С. 118-125. https://doi.org/10.31110/2616-650X-vol13i10-016
- 6. Риженко Д. Критерії визначення та класифікації способів підйому закріпленою вірьовкою у практиці спортивного гірського туризму. Освіта. Інноватика. Практика, 2026. Том 14, № 4. С. 98-108. https://doi.org/10.31110/2616-650X-vol14i4-012
- 7. Риженко Д. Аналіз правильності виконання технічного прийому «спуск спортсмена із нарощуванням спускових та страхувальних вірьовок» у практиці спортивного туризму. Вісник Прикарпатського університету. Серія: Фізична культура, 2026. № 46. С. 84–89. https://doi.org/10.15330/fcult.46.84-90
- 8. Риженко Д., Мулик К. Скандинавська ходьба, як засіб оздоровлення людини. Наукова конференція «Сучасні погляди студентської молоді на фізичну культуру, спорт та здоров'я людини» 28-29 листопада 2019р.
- 9. Риженко Д., Кийко А. Особливості підготовки спортсменів в екстремальних видах спорту (на прикладі альпінізму). «Спорт та сучасне суспільство»: Матеріали XIV Міжнародної студентської наукової конференції [Електронна збірка матеріалів XIV Міжнародної студентської наукової конференції «Спорт та сучасне суспільство»]. Київ: Національний університет фізичного виховання і спорту України [електронний ресурс]. 19 березня 2021. С. 78-82.
- 10. Риженко Д., Гриньова Т. Основи побудови поліспастних систем у спортивному туризмі. Основи побудови тренувального процесу в циклічних та екстремальних видах спорту: збірник наукових праць [Електронний ресурс]. Харків : ХДАФК, 2021. Вип.5. С. 105-111.
- 11. Риженко Д. Мулик К. Визначення факторів, що впливають на результати виступу команди на змаганнях з техніки гірського туризму. Фізична культура, спорт і здоров'я: стан, проблеми та перспективи: збірник тез XXII Міжнародної науково-практичної конференції, 6-7 грудня 2022 року.

Харків : ХДАФК, 2022. С. 250-251.

- 12. Риженко Д. Особливості технічної підготовки в гірському туризмі. Проблеми та перспективні напрями розвитку сучасного спорту: актуальні питання теорії та практики: збірник тез І Всеукраїнської науково-практичної конференції (електронне видання), 7 квітня 2023 року. Харків: ХДАФК, 2023. С. 79-81.
- 13. Риженко Д. Побудова тренувального процесу з урахуванням психологічних особливостей засвоєння матеріалу. Сучасні погляди молоді на фізичну культуру, спорт та здоров'я людини: збірник тез наукової конференції, присвяченої Дню науки в Україні (електронне видання). Харків: ХДАФК, 2023. С. 84-86 .
- 14. Риженко Д.Ю., Григорович А.М. Вдосконалення альпіністської підготовки в Збройних Силах України. Сучасні тенденції та перспективи розвитку фізичної підготовки та спорту Збройних Сил України, правоохоронних органів, рятувальних та інших спеціальних служб на шляху євроатлантичної інтеграції України: тези VII Міжнародної науково-практичної конференції (Київ, 24 листопада 2023 р.). Національний університет оборони України. Київ : НУОУ, 2023. С. 246-249.
- 15. Риженко Д.Ю. Побудова тренувального процесу з техніки гірського туризму в командному заліку. Актуальні питання фізичного виховання, спорту, здорового способу та якості життя різних верств населення: збірник тез ІІ Всеукраїнської науково-практичної конференції (електронне видання), 22 березня 2024 року. Харків : Національний аерокосмічний університет імені М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут», 2024. С. 274-276.
- 16. Риженко Д. Особливості побудови тренувального процесу з урахуванням психологічного фактору страху висоти при заняттях гірським туризмом. Проблеми та перспективні напрями розвитку сучасного спорту: актуальні питання теорії та практики: збірник тез Всеукраїнської науково-практичної конференції, присвячений 45-ій річниці Харківської державної академії фізичної культури (електронне видання), 5 квітня 2024 року. Харків: ХДАФК, 2024. С. 58-60.
- 17. Риженко Д.Ю. Особливості технічної підготовки при заняттях спортивним гірським туризмом на етапі початкової підготовки. Матеріали XVIII Міжнародної науково-практичної конференції студентів, аспірантів та молодих вчених «Молода наука Волині: пріоритети та перспективи досліджень» (14–15 травня 2024 року). Луцьк: ВНУ ім. Лесі Українки, 2024. С. 958-960.
- 18. Риженко Д., Григорович А. Особливості виконання технічного прийому «спуск потерпілого з супроводжуючим способом на вірьовці з нарощуванням транспортних та страхувальних вірьовок» в практиці змагань зі спортивного гірського туризму. Фізична активність і якість життя людини [текст]: зб. тез доп. VIII Міжнар. наук.- практ. конф. (13– 14 черв. 2024 р.) / укладачі: А. В. Цьось, С. Я. Індика. – Луцьк: Волин. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2024. С. 94-95.
- 19. Риженко Д., Мулик К. Визначення параметрів програми підготовки студентів ВНЗ на етапі початкової та базової підготовки при заняттях спортивним гірським туризмом. Актуальні проблеми розвитку природничих та гуманітарних наук: збірник матеріалів VIII Міжнар. наук. практ. конф. (14 листопада 2024 р.) / відп. ред. Шуляк Н. О., Зінченко М. О. Луцьк, 2024. Луцьк: ВНУ ім. Лесі Українки, 2024. 1 електрон. опт. диск (CD-ROM). Об'єм даних 5,49 Мб. С. 458-460.
- 20. Риженко Д. Ю., Григорович А.М. Питання класифікації способів підйому закріпленою вірьовкою у практиці гірського туризму. Актуальні питання фізичного виховання, спорту, здорового способу та якості життя різних верств населення: збірник тез ІІІ Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю (електронне видання), 21 березня 2025 року. Харків : Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут», 2025. С. 201-204.
- 21. Риженко Д. Аналіз умов роботи страхувальної системи в практиці змагань зі спортивного гірського туризму. Сучасні погляди молоді на фізичну культуру, спорт та здоров'я людини: збірник тез ІІІ Всеукраїнської наукової конференції, присвяченої Дню науки в Україні (електронне видання). Харків: ХДАФК, 2025. С. 105-106.
- 22. Риженко Д., Григорович А. Аналіз способів виконання технічного прийому «спуск по вірьовці». Фізична культура, спорт і здоров'я: стан, проблеми та перспективи: збірник тез XXV Міжнародної науково-практичної конференції, 4 грудня 2025 року. Харків : ХДАФК, 2025. С. 183-184.

- 23. Риженко Д. Перевірка ефективності застосування навчально-тренувальної програми зі спортивного гірського туризму. Проблеми та перспективні напрями розвитку сучасного спорту: актуальні питання теорії та практики: збірник тез Всеукраїнської науково практичної конференції (електронне видання), 3 квітня 2026 року. Харків: ХДАФК, 2026. С. 80-81.
- 24. Риженко Д. Взаємозв'язок фізичної та технічної підготовленості здобувачів вищої освіти, що займаються спортивним гірським туризмом. Здоров'я нації і вдосконалення фізкультурно-спортивної освіти : матеріали 6-ї Міжнар. наук.-практ. конф., присвяч. пам'яті А. Г. Любієва, 15-16 квітня 2026 р. / гол. ред. А. В. Кіпенський ; Нац. техн. ун-т "Харків. політехн. ін-т". Харків : НТУ "ХПІ", 2026. С. 595-597.

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами: 0119U100439, 0124U000269

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Мулик Катерина Віталіївна

2. Kateryna Mulyk

Кваліфікація: д.пед.н., професор, 13.00.02

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-6819-971X

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Харківська державна академія фізичної культури

Код за ЄДРПОУ: 02928261

Місцезнаходження: вул. Клочківська, Харків, Харківський р-н., 61058, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство молоді та спорту України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Рєпко Олена Олександрівна

2. Olena Ryepko

Кваліфікація: к. пед. н., доц., 13.00.02

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-6879-6015

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди

Код за ЄДРПОУ: 02125585

Місцезнаходження: вул. Алчевських, Харків, Харківський р-н., 61002, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Лясота Тетяна Іванівна

2. Tetiana Liasota

Кваліфікація: к. фіз.вих, доцент, 24.00.02

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-2147-2280

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

Код за ЄДРПОУ: 02071240

Місцезнаходження: вул. Коцюбинського, Чернівці, 58012, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Тихорський Олександр Анатолійович

2. Oleksandr Tykhorskyi

Кваліфікація: к. фіз.вих, доц., 24.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-1779-0849

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Харківська державна академія фізичної культури

Код за ЄДРПОУ: 02928261

Місцезнаходження: вул. Клочківська, Харків, Харківський р-н., 61058, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство молоді та спорту України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Масляк Ірина Павлівна

2. Irina Maslyak

Кваліфікація: к. фіз.вих, професор, 24.00.02

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-1306-0849

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Харківська державна академія фізичної культури

Код за ЄДРПОУ: 02928261

Місцезнаходження: вул. Клочківська, Харків, Харківський р-н., 61058, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство молоді та спорту України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

Власне Прізвище Ім'я По-батькові голови ради	Джим Віктор Юрійович
Власне Прізвище Ім'я По-батькові головуючого на засіданні	Джим Віктор Юрійович
Відповідальний за підготовку облікових документів	Гриньова Тетяна Іванівна
Реєстратор	Юрченко Тетяна Анатоліївна
Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є відповідальним за реєстрацію наукової діяльності	Юрченко Тетяна Анатоліївна

